

การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A Survey and Analysis Problems of Music Instruction in College of Dramatic Arts in the Northeast

สุชาติ อยู่แท้กุล¹

คมกริช การินทร์²

นิคม ศรีรักสูงเนิน³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีความมุ่งหมาย คือ

1) เพื่อสำรวจสภาพการเรียนการสอนดนตรี และ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน ครูผู้สอนจำนวน 56 คน นักเรียน จำนวน 421 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม โดยใช้สถิติร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์

ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้

1. สภาพการเรียนการสอนดนตรี พบว่า ผู้บริหารมีส่วนในการส่งเสริม สนับสนุน การบริหารงานด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยทั้งหมด 6 ด้าน คือ การบริหารด้านวิชาการ การบริหารด้านบุคคล การบริหารด้านกิจการนักเรียน การบริหารด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ การบริหารด้าน

อาคารสถานที่ และการบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยผู้บริหารใช้ความสามารถอย่างเต็มกำลังและมีบริบทของพื้นที่เป็นตัวแปร

2. ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี พบว่า ในส่วนครูผู้สอน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ในด้านหลักสูตรและการจัดการระบบ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล และมีปัญหาระดับปานกลางในด้านสื่อการเรียนรู้ ในส่วนของนักเรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล

คำสำคัญ : สภาพการเรียนการสอนดนตรี, ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์สาขาดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ABSTRACT

A survey and analysis of music instruction in college of dramatic arts in the Northeast was a qualitative research and the purposes of this research were: 1) to survey the state of music instruction in college of dramatic arts in the Northeast; and 2) to analyze the problems of music instruction in college of dramatic arts in the Northeast. The samples were 3 school administrators, 56 teachers and 421 students in college of dramatic arts in the Northeast. The instruments used in the study were interviewing forms and questionnaires. The statistics used to analyze the data were percentage and standard deviation.

The results were found as follows:

1. The state of music instruction was found that administrators promoted and supported the

music instruction that involves 6 aspects; academic affairs, personnel administration, student affairs, general work, budget and parcel administration, building administration and school and community relationship administration by full competencies and depend on each of content area.

2. The problems found in music instruction were low level problems in curriculum and systematization, development in learning process and measurement and evaluation while the medium problem was instructional material. The problems with students were found that there were 3 low level aspects in preparing instruction, learning process and measurement and evaluation.

Keyword : State of music instruction, Problems of music instruction

บทนำ

ดนตรีเป็นศาสตร์และศิลป์ที่เกิดมาคู่กับมนุษย์เป็นเครื่องที่ช่วยจรรโลงจิตใจ และทำให้เกิดความผ่อนคลายในแต่ละเชื้อชาติต่างมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ ซึ่งดนตรีเป็นสมบัติของกลุ่มชนที่มีการสืบทอดถ่ายทอด จากรุ่นสู่รุ่น โดยต่างมีวิธีการถ่ายทอดที่แตกต่างกันไป วิธีการต่าง ๆ นั้นมีเทคนิค วิธีการเฉพาะของแต่ละคนแต่ละกลุ่มแต่ละพื้นที่เพื่อให้ดนตรีนั้นได้มีการดำรงอยู่สืบไป

ดนตรีเป็นศาสตร์หนึ่งที่มีแบบขององค์ความรู้ ทักษะและระบบวิธีคิดที่แตกต่างไปจากศาสตร์อื่นเนื่องจากเป็นศาสตร์เฉพาะรูปแบบของดนตรี สังคมต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติดนตรีได้ (เล่น/ร้อง) มีความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีและฟังดนตรีเป็น เข้าใจอย่างถ่องแท้ นักเรียนสามารถรับรู้ เข้าใจ สามารถเข้าถึงรากฐานทางวัฒนธรรมสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองทางด้านดนตรีทั้งในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีและสามารถ

แสดงออกทางด้านอารมณ์ และความรู้สึกของตนเอง ดนตรีช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจพฤติกรรมของเพื่อนมนุษย์ นักเรียนควรเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพ เข้าใจถึงสัญลักษณ์ของดนตรีและเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตจากดนตรีได้ จุดประสงค์พื้นฐานของการดนตรีคือ มุ่งสู่การพัฒนางานศิลปวัฒนธรรมเพื่อความก้าวหน้าและขยายตัวของตนเอง มุ่งพัฒนาองค์ความรู้ ความสามารถของศิลปิน มุ่งพัฒนางานศิลปะ ดนตรี ที่ประกอบด้วยคุณภาพและพัฒนาคุณภาพประโยชน์ของงานศิลปะ ดนตรี ผู้ชมผู้ฟังได้รับรู้สุนทรียภาพของดนตรีให้ถูกต้องก้าวจากบุคคลธรรมดาให้เป็นบุคคลที่มีการศึกษารอบรู้สูงเพื่อเหมาะแก่การขยายตัวของระบอบสังคม และกฎเกณฑ์ชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นการศึกษาหลายประเทศจัดให้มีวิชาดนตรีศึกษาให้เป็นวิชาบังคับในหลักสูตรการศึกษาสามัญของประเทศตามเงื่อนไขและตามความเหมาะสมในแต่ละระดับที่แตกต่างกันแต่มีจุดประสงค์มุ่งหมายเดียวกัน (ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, 2548: 14)

ดนตรีศึกษาเป็นแขนงหนึ่งของสาระความรู้เกี่ยวกับ

กับกระบวนการให้การศึกษาดนตรีกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความมีดนตรีการตามความสามารถของแต่ละบุคคลจนถึงที่สุด (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555: 13)

กระบวนการสอน ก็คือ แนวทางในการดำเนินการสอน การจัดแบบแผนการสอน รวมถึง วิธีสอน อย่างเป็นลำดับต่อเนื่องกันไปตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ กิจกรรมที่ครูผู้สอนทำอย่างมีระบบแบบแผน วิธีการ อย่างเป็นลำดับขั้น (ชัยวัฒน์ เชาวน์รัตน์, 2541: 9) ในปัจจุบันมีสถาบันการศึกษามากมายที่มุ่งเน้นในการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี ประกอบกับความต้องการที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือในระดับที่สูงขึ้นไป สถานศึกษาหรือแหล่งประกอบการที่ให้ความรู้ทางด้านดนตรีจะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทั้งของในส่วนภาครัฐและส่วนภาคเอกชน ในส่วนของภาครัฐก็จะเป็นในส่วนของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ ที่กระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ หรือแม้แต่กระทั่งโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการก็มีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรีเช่นเดียวกัน ในส่วนของภาคเอกชนนั้นก็มีการเปิดทำการเรียนการสอนดนตรีมากมาย ยกตัวอย่าง เช่น มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันดนตรียามาฮา สถาบันดนตรีฟ้า หรือโรงเรียนที่เปิดสอนทั่วไปในรูปแบบของธุรกิจส่วนตัว

วิทยาลัยนาฏศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งที่ตั้งเห็นความสำคัญต่อการศึกษาศิลปะ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ทางด้านวิชาชีพเฉพาะทางที่ได้มาตรฐานในด้านวิชาการ และศิลปวัฒนธรรม ดนตรีเป็นอีกหนึ่งสาขาวิชาที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ได้เปิดทำการเรียนการสอนเช่นกัน

วิทยาลัยนาฏศิลป์ เน้นการเรียนการสอนดนตรีตั้งแต่ระดับพื้นฐานคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 จนถึงระดับปริญญาตรี แตกต่างจากสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาที่เน้นการสอนดนตรีตั้งแต่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป

วิทยาลัยนาฏศิลป์ ปัจจุบันมีทั้งหมดทั่วประเทศ 12 แห่ง กระจายตัวอยู่ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีตามบริบทและวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ในส่วนของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ ซึ่งทั้ง 3

สถาบันมีการบรรจุการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับดนตรีเข้าไปในหลักสูตรของแต่ละสถาบัน จึงทำให้เห็นว่าการเรียนการสอนดนตรีนั้นมีความสำคัญที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนไม่แตกต่างจากวิชาแขนงอื่น ๆ อีกเช่นกัน

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเรียนการสอนดนตรีในประเทศไทยนั้นมีบทบาทที่สำคัญในสถาบันการศึกษาซึ่งจะส่งต่อผู้เรียนโดยตรงทั้งในส่วนของร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนดนตรีจึงมีความสำคัญไม่น้อยกว่าการเรียนการสอนวิชาในแขนงอื่น แต่การที่จะดำเนินการเรียนการสอนดนตรีให้มีประสิทธิภาพนั้น การทำการเรียนการสอนดนตรีจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลาย ๆ ด้านมาพิจารณาหลอมรวมกัน ทั้งส่วนของตัวผู้บริหารเองที่มีส่วนส่งเสริมและขับเคลื่อนงานในด้านต่าง ๆ ในด้านนโยบาย ครูผู้สอนก็สอนตรงตามเนื้อหาของรายวิชา และทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถในวิชาที่ทำการเรียนการสอน นักเรียนก็เรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถ และสติปัญญา หรือแม้แต่กระทั่งบุคลากรอื่น ๆ ในสถาบันก็มีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนดนตรีประสบผลสำเร็จเช่นกัน ซึ่งจะขาดบุคคลใดบุคคลหนึ่งไปไม่ได้ ถ้าขาดบุคคลใดบุคคลหนึ่งแล้วนั้น ก็จะส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนดนตรีทันที ซึ่งจากการศึกษาจากรายงานการประเมินตนเอง ระดับการศึกษาพื้นฐานของวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ประจำปีการศึกษา 2555 – 2556 พบว่า มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระ อยู่ในระดับดีมาก (รายงานการประเมินตนเองระดับการศึกษาพื้นฐานของวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ประจำปีการศึกษา 2555 – 2556)

ด้วยเหตุข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เพื่อทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อีกทั้งยังได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้มีคุณภาพและนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุง การเรียนการสอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจสภาพการเรียนการสอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลปภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลปภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่
 - 1.1 ผู้บริหารจำนวน 3 คน ได้แก่
 - 1.1.1 ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด
 - 1.1.2 ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา
 - 1.1.3 ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์
 2. ครูผู้สอนจำนวน 56 คน ได้แก่
 - 2.1 หัวหน้ากลุ่มสาระดนตรี และครูผู้สอนดนตรี วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด จำนวน 18 คน
 - 2.2 หัวหน้ากลุ่มสาระดนตรี และครูผู้สอนดนตรี วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา จำนวน 15 คน
 - 2.3 หัวหน้ากลุ่มสาระดนตรี และครูผู้สอนดนตรี วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ จำนวน 23 คน
 3. นักเรียนจากวิทยาลัยนาฏศิลป์จำนวน 421 คน ได้แก่
 - 3.1 นักเรียนที่เรียนวิชาดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด 152 คน
 - 3.2 นักเรียนที่เรียนวิชาดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา 127 คน
 - 3.3 นักเรียนที่เรียนวิชาดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ 142 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.1 ผู้บริหาร ใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างเป็นการสัมภาษณ์สภาพทั่วไปเกี่ยวกับแนวคิด การบริหารด้านวิชาการ การบริหารด้านบุคคล การบริหารด้านกิจการนักเรียน การบริหารด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ การบริหารด้านอาคารสถานที่ การบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชน
 - 2.2 ครูผู้สอน ได้แก่ การกรอกแบบสอบถาม

สภาพทั่วไป ขอบข่ายของงานวิชาการ ได้แก่ ด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้

2.3 นักเรียน ได้แก่ การกรอกแบบสอบถามสภาพทั่วไป การเตรียมการเรียนการสอน การดำเนินการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.1 ทำหนังสือจากผู้วิจัยไปขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารในวิทยาลัยนาฏศิลป์
 - 3.2 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ไปเก็บรวบรวมข้อมูลในวิทยาลัยนาฏศิลป์
 - 3.3 เมื่อได้ทำการเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ เพื่ออธิบายถึงการส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลป์ โดยการนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการบริหาร ขอบข่ายของงานการบริหารการศึกษา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอข้อมูลด้วยการเขียนเชิงพรรณนาวิเคราะห์
 - 4.2 นำข้อมูลที่ได้จากการนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการเรียนการสอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลปภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสัมภาษณ์จาก ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ ทั้ง 3 แห่ง สภาพโดยรวมทั่วไปของงานทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีการส่งเสริมและบริหารงานในด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มกำลังความสามารถของสถานศึกษาที่จะส่งเสริมได้ ทั้งในด้านการบริหารด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารด้านกิจการนักเรียน การบริหารด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ การบริหารด้านอาคารสถานที่ การบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งมีบริบทของพื้นที่เป็นตัวแปร
2. ปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลป

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ด้านครูผู้สอน

2.1 ปัญหาด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้ก็คือ ปัญหาเกี่ยวกับแสงสว่าง เสียง กลิ่น ฝุ่นละออง

2.2 ปัญหาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้ก็คือ การใช้แหล่งเรียนรู้หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง

2.3 ปัญหาหลักสูตรของสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและการจัดระบบ พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้ก็คือ มีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน

2.4 ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้ก็คือ การใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพจริงหรือสถานการณ์จริงของผู้เรียน

ด้านนักเรียน

2.5 ปัญหาด้านการเตรียมการสอน พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้ก็คือ ครุภัณฑ์สาระแปลก ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องมาสร้างปัญหาที่น่าคิด

2.6 ปัญหาด้านการดำเนินการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้ก็คือ ครูจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

2.7 ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้ก็คือ ครูใช้แบบวัดประเมินผลที่มีความหลากหลาย

อภิปรายผล

1. สภาพการเรียนการสอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสัมภาษณ์จาก ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ ทั้ง 3 แห่ง พบว่า มีการส่งเสริมและบริหารงานในด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มกำลังความสามารถของสถานศึกษาที่จะส่งเสริมได้ ทั้งในด้านการบริหารด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารด้านกิจการนักเรียน การบริหารด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ

การบริหารด้านอาคารสถานที่ การบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งมีบริบทของพื้นที่เป็นตัวแปร

2. ปัญหาการเรียนการสอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ด้านครู

2.1 ปัญหาด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้ก็คือ ปัญหาเกี่ยวกับแสงสว่าง เสียง กลิ่น ฝุ่นละออง ทำให้นักเรียนไม่สามารถที่จะเรียนรู้หรือฝึกปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ มีฝุ่นละอองจากข้างนอกห้องเรียนลอยเข้ามาารบกวน เสียงดังที่มาจากข้างนอกห้องเรียนเข้ามาในสถานศึกษา และการก่อสร้างอาคาร กลิ่นจากการประกอบอาหารหรือไอเสียจากรถยนต์ จากการเผาสิ่งปฏิกูล

2.2 ปัญหาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้ก็คือ การใช้แหล่งเรียนรู้หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง ครูไม่สามารถหาแหล่งการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายที่เพียงพอมาใช้ในการเรียนการสอน หรือ ยกตัวอย่างเพื่ออธิบายได้ แหล่งการเรียนรู้บางครั้งก็ไม่ตรงกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้เรียน เช่น การทัศนศึกษา เรื่องสถานที่ในการใช้แสดงดนตรี แต่ผู้เรียนได้เรียนแค่อยู่ในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถมองเห็นภาพการเรียนรู้ที่ชัดเจน และขาดประสบการณ์โดยตรง

2.3 ปัญหาหลักสูตรของสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและการจัดระบบ พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้ก็คือ มีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน กล่าวคือ หลักสูตรบางครั้งก็เขียนขึ้นมากลอบกับความเป็นจริงของชีวิตประจำวันของผู้เรียนมากเกินไป ซึ่งผู้เรียนบางคนไม่ได้ใช้เนื้อหาที่เรียนมาในชีวิตประจำวัน ทำให้ไม่สามารถเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้อย่างลึกซึ้ง ดังนั้นจึงไม่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2.4 ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้ก็คือ การใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพจริงหรือสถานการณ์จริงของผู้เรียน กล่าวคือ บางครั้งมีการใช้เครื่องมือการวัดผลและประเมินผลที่ซ้ำ ๆ ในเนื้อหาที่มีความแตกต่างกันไป หรือใช้แบบการวัดและประเมินผล

ที่ซ้ำซากจำเจ ทำให้ไม่ได้รับผลจากการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพหรือสถานการณ์จริงในตอนนั้น ๆ ของผู้เรียน ไม่คำนึงถึงเนื้อหา สาระของวิชา ความพร้อมและความแตกต่างของตัวผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

ด้านนักเรียน

2.5 ปัญหาด้านการเตรียมการสอน พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับน้อยปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้คือ ครุภัณฑ์สาระแปลก ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องมาสร้างปัญหาที่น่าคิด กล่าวคือ การเตรียมการสอนของครูนั้น ไม่มีการนำเนื้อหาสาระที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ มากระตุ้น หรือสร้างสิ่งเร้าความสนใจให้ผู้เรียน บางครั้งการที่ไม่นำเนื้อหาออกเหนือจากที่เรียนมาสร้างวิธีการคิด วิธีปฏิบัติ หรือสร้างการเรียนรู้กับปัญหาใหม่ ๆ นอกเหนือจากสิ่งที่เรียน ทำให้นักเรียนขาดมุมมองการที่จะคิดนอกกรอบ

2.6 ปัญหาด้านการดำเนินการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับน้อยปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้ก็คือ ครูจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ กล่าวคือ บรรยากาศทางการเรียนการสอนนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่รวม ๆ กันหลายด้าน ทั้งวิธีการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้อยู่ในสภาพสมบูรณ์พร้อมที่จะใช้งาน การสร้างความสนใจต่อผู้เรียน การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

2.7 ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ปัญหาโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับน้อยปัญหาที่มีมากที่สุดในด้านนี้ก็คือ ครูใช้แบบวัดประเมินผลที่มีความหลากหลาย กล่าวคือ บางครั้งการวัดผลและประเมินผลนั้น ยังมีความหลากหลายไม่เพียงพอ การวัดและประเมินผลนั้นอาจใช้ได้กับนักเรียนไม่ทุกคน บางคนไม่สามารถใช้แบบวัดและประเมินผลร่วมกับคนอื่นได้ ต้องมีการใช้แบบอื่น ซึ่งอาจจะทำไปพร้อมกับกับการเรียนการสอนก็ได้ เพราะนักเรียนอาจมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาหรือพัฒนาการช้ากว่าคนอื่น ๆ ต้องมีการใช้การวัดและประเมินผลในรูปแบบอื่น เพื่อให้ได้ผลจากการวัด

และประเมินผลตรง กับความสามารถและสภาพจริงของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานที่มีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุน โดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีอย่างเต็มที่
 2. ครูผู้สอนดนตรีต้องตระหนักและเคารพบทบาทหน้าที่ของตนเองในการอบรมสั่งสอนศิษย์ อย่างทุ่มเท และเต็มกำลังความสามารถ เสียสละเวลาให้ความรักความเข้าใจ มีความเข้าใจในเนื้อหาที่ทำการเรียนการสอนอย่างถ่องแท้
 3. ตัวผู้เรียนควรเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่จะต้องศึกษา และแสวงหาความรู้ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เป็นผู้ที่มีความประพฤติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ดี
 4. หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางด้านดนตรีควรให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนดนตรี เพื่อกำหนดนโยบาย แนวทางการสนับสนุน
- ในด้านต่าง ๆ และเล็งเห็นความสำคัญต่อการพัฒนาครูและนักเรียน ตลอดจนบุคลากรที่ทำงานในหน่วยงาน อันจะส่งโดยตรงต่อการพัฒนาวงการดนตรีสืบไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลป์ อื่น ๆ ทั่วประเทศ
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการเรียนการสอนดนตรีในวิทยาลัยนาฏศิลป์อื่น ๆ ทั่วประเทศ
3. ควรมีการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ของวิทยาลัยนาฏศิลป์
4. ควรนำปัญหาที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ นำไปพัฒนาปรับปรุง หาแนวทางพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ชัยวัฒน์ เชาว์รัตน์. (2541). สภาพการศึกษาวิชาปฏิบัติดนตรีสากลของภาควิชาดุริยางค์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย: มหาลัษณ์มิตล.

ณรุทธ์ สุทนต์. (2555). ดนตรีศึกษาหลักการและสาระสำคัญ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์. (2548). ปัญหาการเรียนการสอนเปียโน 7 ปี ไม่เคยเปลี่ยน. กรุงเทพฯ: เพลงดนตรี.

